

De beide deelen vormen geen eigenlijk wetenschappelijk werk, in zoover dat men geen formules, tabellen, krommen e.d. erin aantreft; ook wenken voor de therapie vindt men er niet in.

De waarde voor den arts schijnt mij hierin gelegen, dat men dikwijls patiënten heeft, waarmede men geen weg weet, in dien zin dat men geen inzicht heeft in den aard der ziekte; de mogelijkheid bestaat nu, dat men zoekende in deze boeken, die als het ware een encyclopaedie zijn van een buitengewone, rijke geneeskundige ervaring, bij een in het oog vallend verschijnsel, dat men niet weet te verklaren, een vingerwijzing vindt, die onze diagnose in het rechte spoor weet te leiden.

De stijl der boeken is over het algemeen vlot, behoudens enkele buitensporig lange zinnen, zoodat zij zich prettig laten lezen.

Ik kan het werk den practiseerenden arts zeer aanbevelen.

N. P. VAN SPANJE.

Pathologie und Klinik der Nierenerkrankungen, von Dr. F. MUNK. *Zweite Auflage*. URBAN und SCHWARZENBERG. Wien und Berlin. 1925. 660 Seiten. Prijs: 25 mark.

Den eersten druk van dit boek heb ik in 1919 aangekondigd. Intusschen is het tot een zeer lijvig boekdeel uitgegroeid. Voor de praktijk lijkt het mij minder geschikt dan bijv. het handige boekje van LICHTWITZ, omdat het zich uitvoerig met de theoretische zijde van de nierpathologie bemoeit. Wie hierin belangstelt, kan in dit boek een zeer volledige beschrijving vinden van de tegenwoordige opvattingen, waaruit o.a. blijkt, dat aan de strenge scheiding tusschen zuiver tubulaire en vasculaire aandoeningen reeds niet meer zoo streng wordt vastgehouden. De behandeling van het hypertensie-vraagstuk munt door volledigheid uit en mag als geheel zeer geslaagd genoemd worden.

D. KLINKERT.

Grundlegendes für eine Erweiterung der Heilkunst nach geisteswissenschaftlichen Erkenntnissen, von Dr. RUDOLF STEINER und Dr. ITA WEGMAN. Phil. anth. Verlag „Am Goetheanum“. Dornach (Schweiz) 1925. Prijs: f 4.40.

Dit merkwaardige boek dankt zijn ontstaan aan de samenwerking van dr. RUDOLF STEINER, de onlangs gestorven leider van de „Freie Hochschule für Geisteswissenschaft“ te Dornach, en dr. ITA WEGMAN, de leidster van het zich daaraan aansluitende „Klinisch-therapeutisches Institut“ in Arlesheim.

Op een klare, sobere wijze worden de grondgedachten ontwikkeld, die de bedoeling hebben om van geesteswetenschappelijke inzichten uit op de geneeskunde vruchtbaeren invloed uit te oefenen. Wat STEINER in zijn talrijke anthroposophische werken gebracht heeft, vindt hier toepassing op het gebied van de geneeskunde. Er wordt aangetoond, dat een verdere ontwikkeling van de geneeskunde mogelijk is, wanneer bij de uitvoerige kennis van den fysieken